

ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ЯК СКЛАДОВА РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Світлана Дунда
Національний університет харчових технологій

Термін «природні ресурси» відноситься до широко розповсюджених. Це поняття часто використовується як синонім природи або комплексу елементів географічної оболонки, але природні ресурси як економічна категорія не тотожні природнім умовам існування суспільства і є лише частиною природного середовища, яку використовують для задоволення матеріальних і духовних потреб суспільства. Традиційно вважають, що предметами та засобами праці в процесі природокористування виступають елементи природного середовища, що у своїй сукупності представляють природні ресурси. Логічним буде віднести до природних ресурсів тільки ті продукти процесу природокористування, які не втрачають свого зв'язку з природним середовищем, виступаючи як потенційні споживчі вартості. В той же час природні елементи, що не мають природних зв'язків в результаті суспільної праці, можуть бути віднесені до природної сировини.

Природні ресурси поділяють на вичерпні та невичерпні, тобто ті, які у процесі природоексплуатації не змінюють своєї сутності та зберігають системні природні зв'язки; вони є комплексними, тобто складаються з різних елементів. Складовою природних ресурсів є екологічні ресурси, які являють собою сукупність компонентів середовища, що забезпечує екологічну рівновагу в біосфері та її підрозділах.

За ступенем можливості відтворення природні ресурси також поділяють на відтворювані і невідтворювані. До перших належать створені й відновлювані природою, для яких можливий процес регенерації втрачених природних зв'язків та окремих природних елементів; до інших відносять корисні

копалини, що використовуються як сировина. Трудові ресурси спільно відновлюються у процесі взаємодії людини з природою.

Виходячи з вищенаведеного, природні ресурси повинні мати щонайменше дві якісні особливості:

- виступають як потенційні суспільні споживчі вартості;
- повинні знаходитись в системі природних зв'язків.

В наш час використовуються такі основні їх види: земля, природно-рекреаційні ресурси, родовища корисних копалин та підземних вод, поверхневі водойми та водостоки, природні території, що охороняються, територіальні ресурси під промислове та громадське будівництво та інші стаціонарні об'єкти.

Всі ресурси, які пов'язані з функціонуванням та розвитком підприємства, вважають елементами його ресурсного потенціалу. Природні ресурси підприємства складають природний потенціал підприємства і одночасно є джерелами формування його ресурсного потенціалу - передумови розширеного відтворення. Але в умовах збільшення кількості залучених у виробництво природних ресурсів та зростання їх дефіцитності потрібно шукати резерви виробництва не у додатковому залученні таких, а у можливості інтеграційних процесів, що приведе до інтенсифікації виробництва.